

moj novi minimulti

Željim vam uspješno školsko ljetto!

Opet u školi

Po praznici je opet počela škola.

Neki od vas su prvi put u školi.

U razredu vidiš dicu, ka se skupa bavu.

Poglej točno, premišljavaj i poveži riči s pravilnom slikom!

čitaju

pišu

računaju

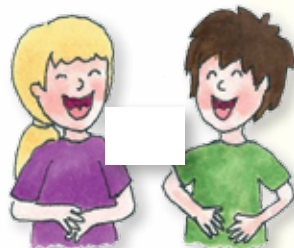
slikaju

skaču

južinaju

jaču

se nasmiju

Govori/Vježbaj ovako

Školska dica **čitaju**.

Školska dica

ili

U školi dica **jaču**.

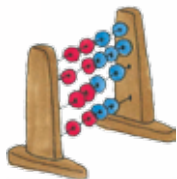
U školi dica

Predmeti u školi

Čitaj i napiši riči u pravilni red tabele!

Predmetna nastava	
Nimški	
Hrvatski	
Matematika	
Muzika	
Tehnika i dizajn	
Gibanje i šport	
Umjetnost i oblikovanje	
Vjeronauk	

računati

jačiti

slikati

o naturi

vezati

hrvatski jezik

moliti

pisati i čitati

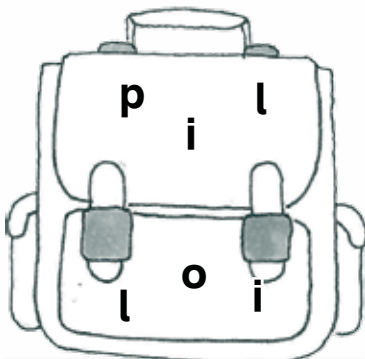
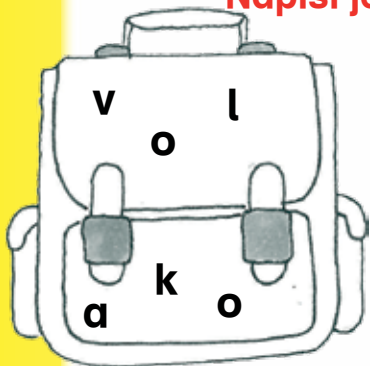
labdati se

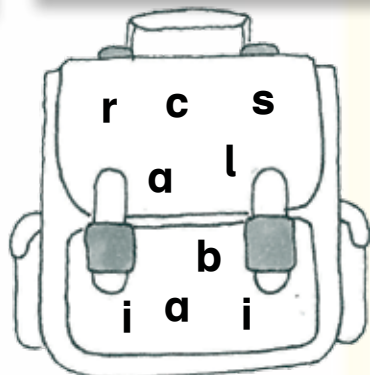

Ča/Što je u školskoj torbi?

Glej točno i čitaj slove! Poznaš ove riči?

Napiši je pod odgovarajuću školsku torbu!

Govori ovako:

- U školskoj torbi je **olovka**.
- U školskoj torbi je
- U školskoj torbi
- U školskoj
- U
-

... ili ovako:

- U **prvoj** školskoj torbi je **olovka**.
- U **drugoj** školskoj torbi je
- U **tretoj/trećoj** školskoj torbi
- U **četvrtoj** školskoj
- U **petoj**
- U

Ovo sam ja

1. Ispuni tekst i predstavi se!

Moje ime je _____.

Ja sam iz _____.

Ja sam _____ ljet star/stara.

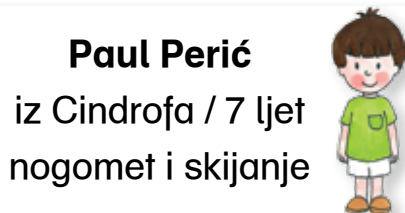
Moji hobiji su _____ i _____.

2. Dica se predstavljaju.

Čitaj točno informacije i govori u rečenica kao u (1).

Mira Marlović
iz Čajte / 9 ljet
plivanje i muzika

Paul Perić
iz Cindrofa / 7 ljet
nogomet i skijanje

Nina Novaković
iz Nove Gore / 10 ljet
čitanje i slikanje

Toni Tomšić
iz Mjenova / 8 ljet
biciklanje i tenis

3. Najdi partnericu ili partnera i predstavi se njoj/njemu.

Napiši informacije.

On / Ona je _____.

On / Ona je iz _____.

On / Ona je _____ ljet star/stara.

Njegovi / Nje hobiji su _____ i _____.

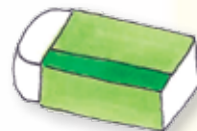
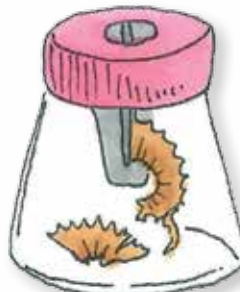
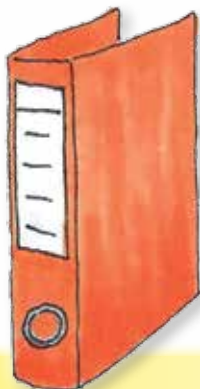
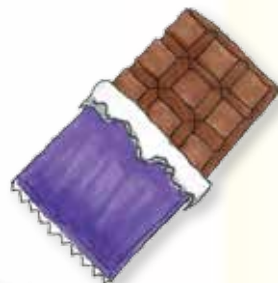
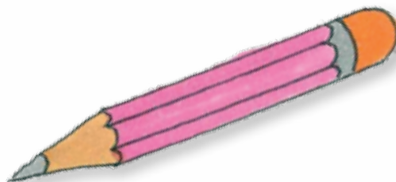

Školsko dugovanje – da ili ne?

Ča/što sliši u našu školsku torbu?

Zaokruži i tvori rečenice: „**U školskoj torbi je ...** .“

Prekriži, ča/što **ne sliši** u torbu!

Ča/Što u školi djelamo

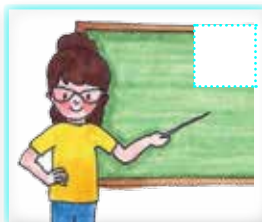
Dodili slikam pravilne rečenice.

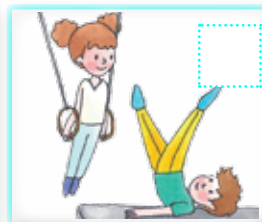
1.
Školari i školarice
sidu u razredu.

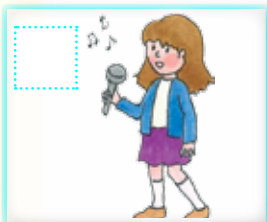
2.
Učiteljica
stoji kod table.

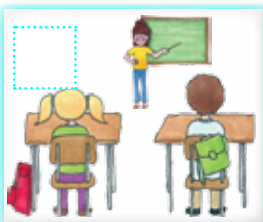
3.
Evica
jači lipu jačku.

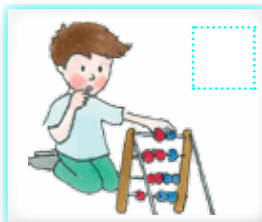
4.
U pauzi
se dica igraju vani.

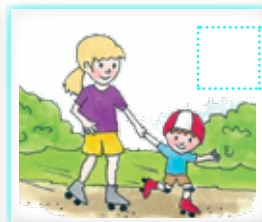
5.
Ive rado
računa.

6.
Ana
čita u knjigi.

7. Marko
pravi vježbe
na kompjutoru.

8. Dičaki i divičice
se gibaju u dvorani
za tjelovježbanje.

Sada vježbaj glagole ovako:

Ja čitam. Ti čitas. On/Ona/Ono čita.
Mi čitamo. Vi čitate. Oni/One/Ona čitaju.

Ja rado računam. Ti On/Ona/Ono
Mi Vi Oni/One/Ona

Znaš im pomoći?

Školarice i školarci su dostali novo školsko dugovanje.
Još nisu napisali svoje ime.

Leon ima plavu pisanku.

Irina ima rozecko šiljilo.

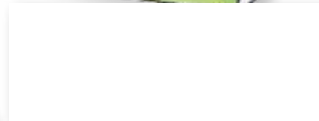
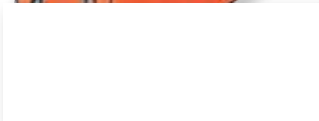
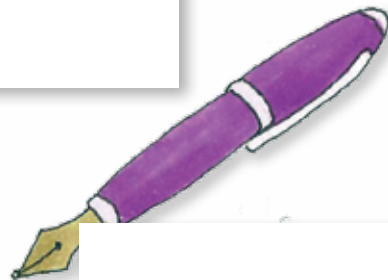
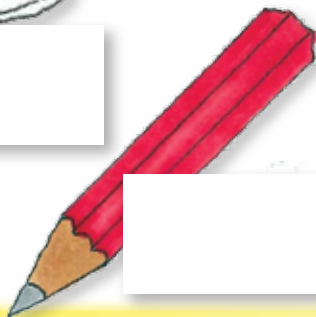
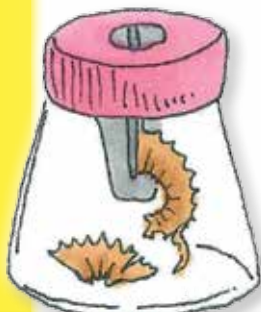
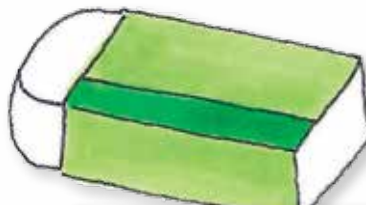
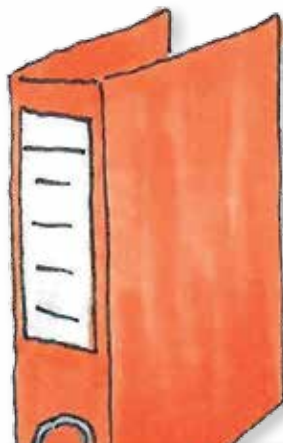
Marko ima zelenu brisalicu.

Ana ima žutu knjigu.

Lea ima orandžastu mapu.

Lukas ima črljenu olovku.

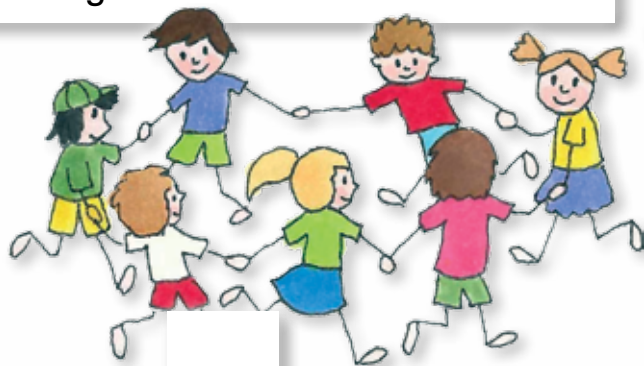
Lara ima lilasto nalivpero.

Ponašanje u školi

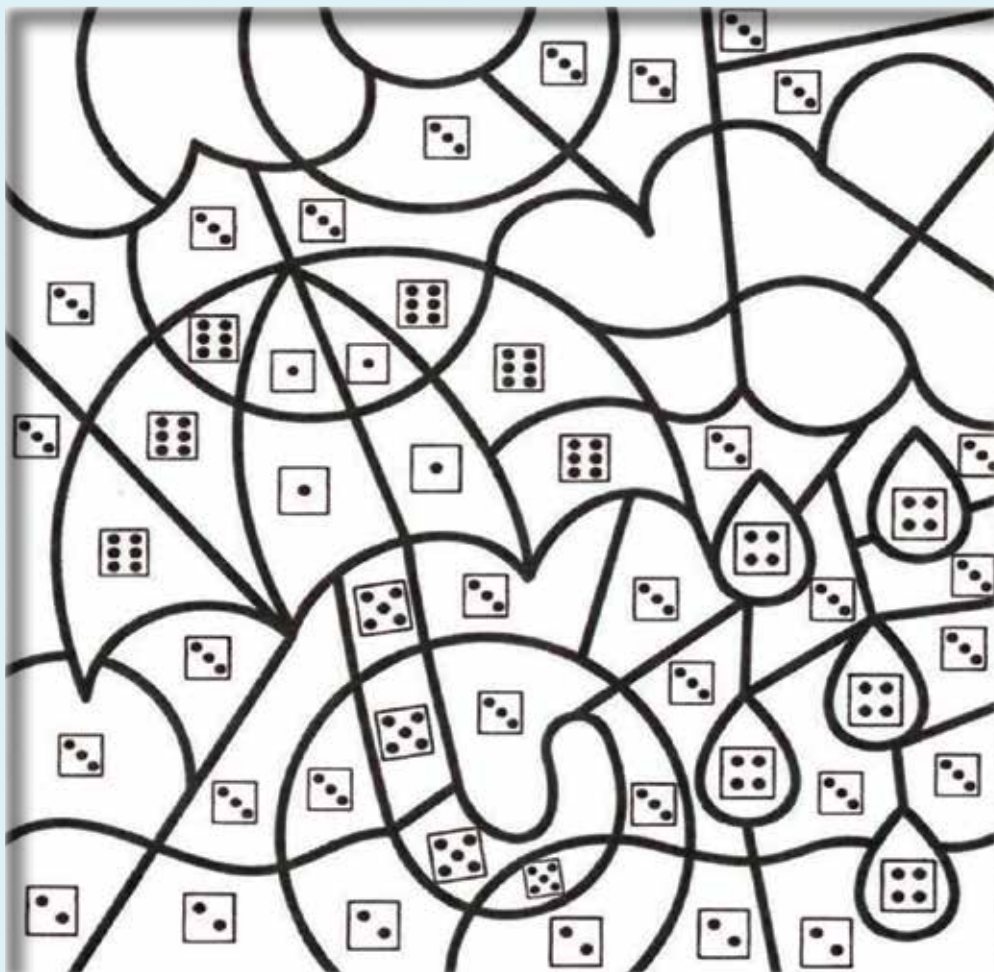
Čitaj i napiši broje u sliku.

1. Pozdravljam učitelja/učiteljicu.
2. Pozdravljam kolege i kolegice.
3. Dignem ruku, ako kanim nešto reći.
4. Pomažem drugoj duci, ako je potribno.
5. Pitam učiteljicu/učitelja, ako tribam pomoć.
6. Pazim na školske stvari.
7. U pauzi se igramo mirno.

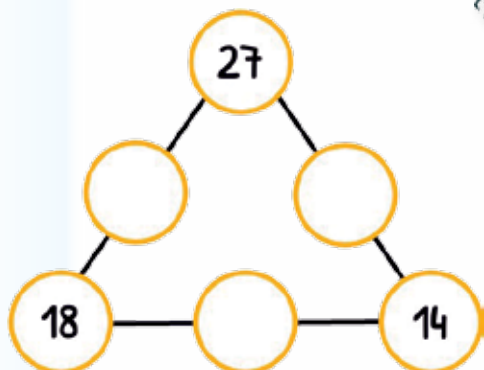
Moljanje po broji

Išči prave slike kockov i pojarbaj je pravilno!

Matematične ganjke

Ispuni prazne ploče i riješi ganjke!

Uvijek 60!

$3+7=$ $4-1=$

Uvijek 50!

Uvijek 70!

4	9	5	
3			8
	2		4
8		3	

Uvijek 20!

	7		15
12		9	
18		5	10
6			12

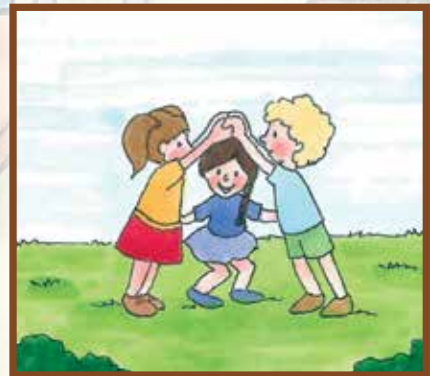
Uvijek 40!

2	6		
	15		1
5		10	14
13		4	

Uvijek 30!

škola – divčica – nova školarka
sjedje se – u pauzi – novi prijatelji

U pauzi projdu Marija i Štefan Lari.

(Oni ju pitaju: „Kaniš se s nami igrati?“)

Jedna divičica je svim nepoznata.

(Buna straha stoji pred dicom.)

Septembar je. Škola se je počela.

(Dica su prvi dan po prazniki u školi.)

Lara je srična, da ima nove prijatelje.

(Veselo se igraju skupa.)

Lara se sjede na prazno mjesto.

(Svi školari ju gledaju.)

„Ovo je naša nova školarica.“, reče

gospa učiteljica. („Ona se zove Lara Tarić.“)

1. Poredi rečenice! 2. Čitaj priču u pravom redoslijedu! 3. Najdi naslov!

Jačka: Mi smo školari

Muzika: Michael Roselieb / Tekst: Karl Knor

CD tip: Naš lipi svit – Novogorska dica (HNVŠ 2020)

Mi smo školari

Kad smo počeli mi u školu, smo jako mali bili mi.

„Kako će sada bit u školi?“, dugo smo se mi pitali.

I znatiželjni smo mi bili, čekali teško velik dan,
da se ispunila ta želja, da se ispuni za nas san.

/: Mi smo školari, školari, školari - i idemo rado u školu!

Mi smo školari, školari, školari - i svagdir svi ljudi nas volu:!

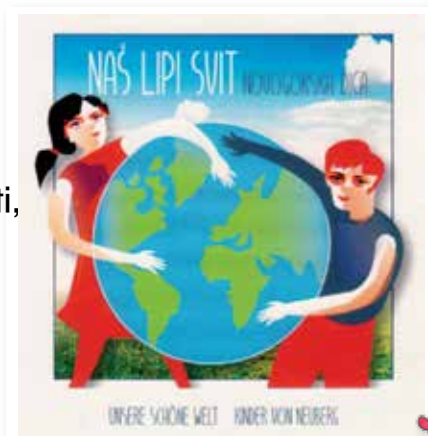
Poznali smo se od ditinstva, bili smo jur prijatelji,
to je bila velika prednost, ipak smo bili nervozni.

Teško su čekali nas dicu, direktor, učiteljice,
primili su nas iz vrtića, sad smo marljivi školari.

/: Mi smo školari, školari, ... :/

Učili smo se uvijek čuda, pisati i računati,
čitati, slikati, jačiti i tamburicu svirati.

/: Mi smo školari, školari, ... :/

Pjesmica: Prazniki

Ana Schoretits
(knjiga: Turte od riči)

TURTE OD RIČI

TORTEN AUS WORTEN

Pjesme za dicit
Gedichte für Kinder

Ana Schoretits
Monika Maslowska

Prazniki

U vodu skakat
tijelo namakat

salto riskirat
školjke pobirat

pizzu prez mjere
za gladne kćere

vani noćevat
s brati vojevat

puže prodavat
pa dugo spavat

kumaj spimo
su mimo!

Ča/Što si željim

Svi ljudi imaju želje.

Neke želje se ispunu, neke se nikad ne ispunu – to je tako.

Ča/Što si si ti jur željila/željio?

Namoljaj!

moje
ispunjene
želje

moje
neispunjene
želje

Abraham i Sarai

Pri Bogu ništa nije nemoguće!

Abram i Sarai su živili u pustini. Oni su jur bili dosta stari. Imali su velike črijede ovac. To je bilo njevo bogatstvo. Bili su tužni – nisu imali dice.

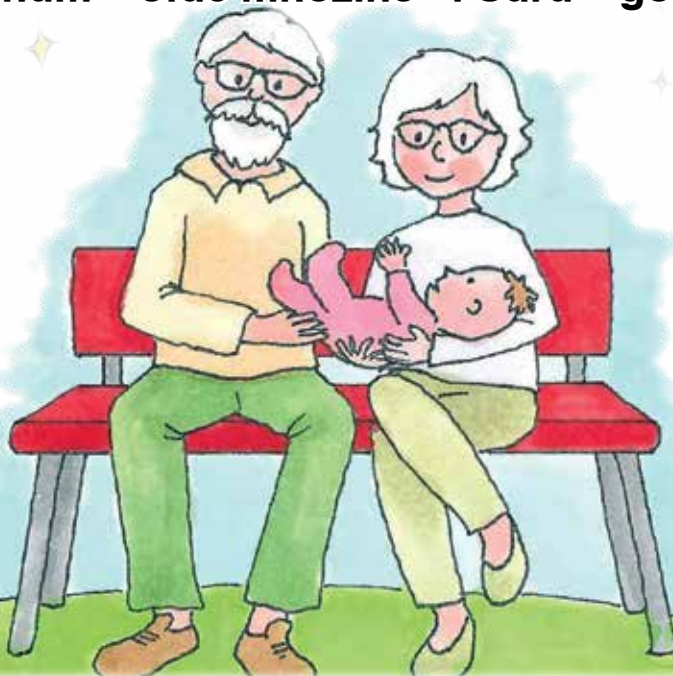
Ipak su vjerovali i zaufali se u Boga.

Bog je ispunio njevu želju,
Sarai je dostala dite iako je bila jur prestara.

Pri Bogu ništa nije nemoguće.

Bog im je dao drugo ime:

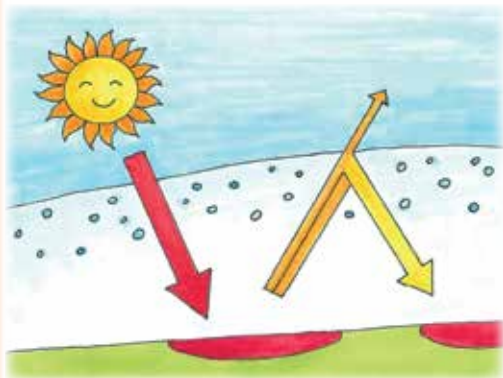
Abraham – otac množine - i Sara – gospa.

Promjena klime

Ona opisuje dugoročno minjanje klime na Zemlji. U međuvremenu se zna, da čovik utiče na promjenu klime i staklenički efekt.

Staklenički efekt

Sunčeni traki zajdu od sunca kroz atmosferu na površinu Zemlje. Na Zemlji se sunčeni traki preminju u toplinske trake. Zemlja si zame jedan dio topline, a ostale toplinske trake pošalje opet u svemir. Sva toplina ali ne napusti našu atmosferu. To leži na staklenički plini kot ugljični dioksid ili metan. Oni držu jedan dio topline najzad i ju reflektiraju opet prema Zemlji. Toplinski traki onda po drugi put stepu Zemlju.

Staklenički efekt djeluje slično kot staklenik. U stakleniku reflektira staklo toplinske trake i tako se ugrije nutarnje staklenika.

Naravni staklenički efekt je zapravo pozitivan, jer prez njega bi bilo na Zemlji hladno. Prosječna temperatura bi bila - 18° C. Kroz naravni staklenički efekt leži prosječna temperatura kod 15° C.

Početo od industrijske revolucije se je ov naravni staklenički efekt sve već preminjio. U međuvremenu je došlo kroz pogorenje fosilnih gorivov u industriji i prometu, držanje blaga i rušenje lozov do koncentracije stakleničkih plinov u atmosferi. To pojača staklenički efekt i je uzrok globalnoga utopljenja i klimatskih promjenov.

Rješenje od strani 20 i 21!

1. Sporazum med brojnim državama s ciljem smanjivanja emisije ugljičkoga dioksida i drugih stakleničkih plinov.
2. Ljudi produciraju preveć stakleničkih plinov.
3. - 18° C
4. kisik
5. ugljični dioksid
6. Atmosfera ima na klimu isti efekt kot staklo u stakleniku.
7. 70 m
8. Prosječna temperatura Zemlje je od ljeta do ljeta viša.

Protokol iz Kyota

Posljedice globalnoga utopljenja i klimatskih promjenov

Globalno utopljenje je uzrok da se tali led na poli, a ledenjaki su od ljeta do ljeta manji. Led Arktike se je od 1890. smanjio za 40 %, a ledenjaki su se smanjili u istom vrimenu za 50 %. Kroz talenje leda se dugoročno poviši morska razina.

Ako se kompletno utali led Grenlanda i Antarktike bi se morska razina povišila za 70 m. Posljedice klimatskih promjenov su i ekstremna vrimena, kot suša, jaka godina i jaki vjetri. Dodatno su se premjestile granice klimatskih zonov.

Protokol iz Kyota

Protokol Ujedinjenih narodov je otvoren 1997. u japanskom gradu Kyotu. Potpisalo ga je već od 190 držav s ciljem smanjivanja emisije ugljičkoga dioksida, metana, dušikovoga oksida i drugih stakleničkih plinov. Ov sporazum je bio prvi pri kom su se države, osebujno industrijske zemlje, obavezno zadužile dostignuti odredjene klimatske cilje.

Čitaj točno! Prekriži pravilan odgovor!

Koliko znaš o promjeni klime? Prekriži!

1. Ča/Što je Protokol iz Kyota?

- Sporazum med brojnim državama s ciljem smanjivanja emisije ugljičkoga dioksida i drugih stakleničkih plinov.
- Pogibelan staklenički plin, ki se mora reducirati.
- Japansko poduzeće, ko se bori protiv promjene klime.

2. Zač se je klima u prošli ljeti osebujno jako preminjila?

- U prošli ljeti je izašlo čuda vode u svemir.
- Ljudi produciraju preveć stakleničkih plinov.
- Klima se nije preminjila.

3. Kako hladno bi bilo na Zemlji kad ne bi bilo naravnoga stakleničkoga efekta?

- 10° C
- 0° C
- 18° C

4. Ki od ovih plinov nije staklenički plin?

- ugljični dioksid
- kisik
- metan

5. Ča/Što je CO₂?

- otrovan plin
- ugljikovodik
- ugljični dioksid

Prekriži pravilan odgovor! Čitaj točno!

6. Ča/Što je „staklenički efekt“?

- Rasline u stakleniku ispustu pline.
- Atmosfera ima na klimu isti efekt kot staklo u stakleniku.
- Tropsko sadje se more saditi i izvan staklenika.

7. Za koliko metrov bi se povišila morska razina ako se kompletno utali led Grenlanda i Antarktike?

- 100 m
- 70 m
- 30 m

8. Zač se tali led ledenjakov?

- Od ljeta do ljeta curi već godine.
- Sunčeno zračenje je od ljeta do ljeta vrućije.
- Prosječna temperatura Zemlje je od ljeta do ljeta viša.

Poseban rječnik!

staklenički efekt – Treibhauseffekt

staklenički plini – Treibhausgase

svemir – Weltall

ugljkovodik – Kohlenwasserstoff

morska razina – Meeresspiegel

ledenjak – Gletscher

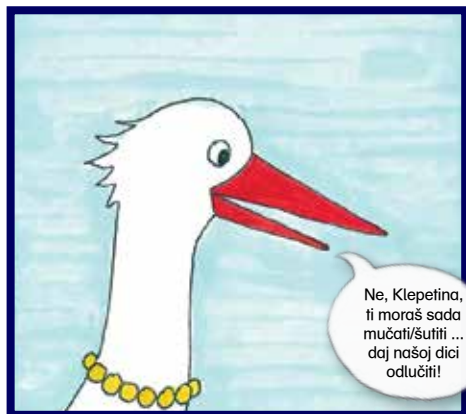
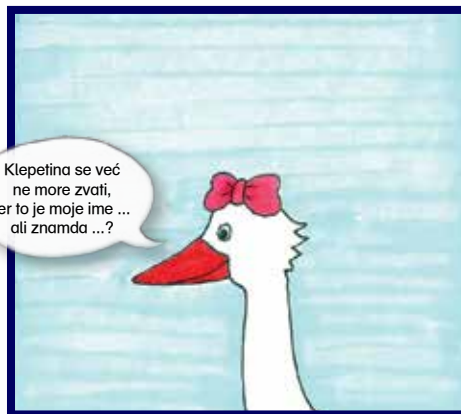
sunčeno zračenje, zračenje Sunca – Sonnenstrahlung

Ujedinjeni narodi – Vereinte Nationen

dušikov oksid – Stickstoffoxid

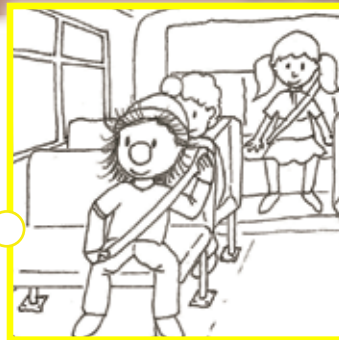
Naš mali štrok/Naša mala roda/gola

1

U autobusu
Glej sliku, čitaj tekst,
poveži i pofarbaj
odgovarajuću sliku
u žutom ormariću!

2

Ujutro Memo
ide na stanicu.

Onde čeka
na autobus.

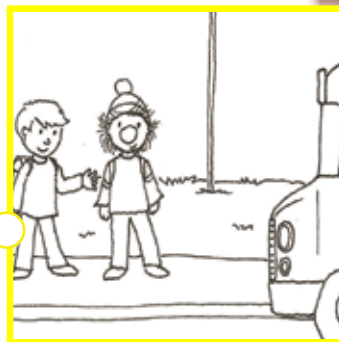
On pazi,
da ne stoji
blizu ceste.

3

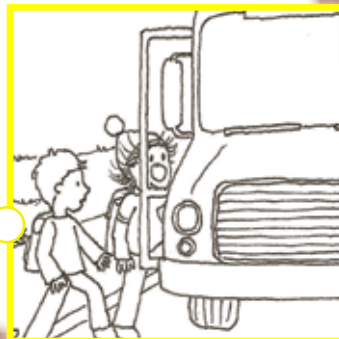
Kad autobus
stane, se Memo
postavi u red.

U busu
pozdravi šofera
i se sjede na
prazno mesto.

4

On se zakopča
i sidi mirno.
Bravo, Memo!

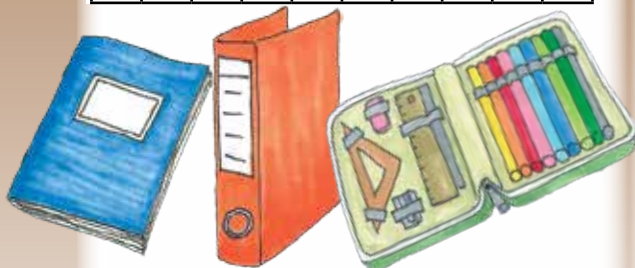

Školsko dugovanje

Najdi riči!

r	a	š	i	l	j	i	l	o	č	v
e	i	f	a	r	b	e	i	o	s	
l	g	o	t	m	a	p	a	l	o	
u	i	c	p	e	r	n	i	c	a	
a	h	u	p	o	l	o	o	n	m	
r	p	i	s	a	n	k	a	o	i	
o	i	p	e	r	t	n	m	a	s	

olijliž – edarpe – bicauka – mopa – cernica

Kazalo

Opet u školi	2
Predmeti u školi	3
Ča/Što je u školskoj torbi?	4
Ovo sam ja	5
Školsko dugovanje – da ili ne?	6
Ča/Što u školi djelamo	7
Znaš jim pomoć?	8
Ponašanje u školi	9
Moljanje po broji	10
Matematične ganjke	11
Sastavljanje tekstov	12
Sastavljanje tekstov	13
Jačka: Mi smo školari	14
Pjesmica: Praznici	15
Ča/Što si željim	16
Abraham i Sarai	17
Promjena klime	18
Protokol iz Kyota	19
Koliko znaš o promjeni klime? Prekriži!	20
Poseban rječnik i rješenje	21
Naš mali širok/Naša mala roda/gola	22
U autobusu	23
Školsko dugovanje	24

Vlasnik i izdavač / Medieninhaber und Herausgeber: © 2024. HNVŠ
 Narodna visoka škola gradišćanskih Hrvatov - <http://www.vhs-croates.at>
 VHS der burgenländischen Kroaten in 7000 Eisenstadt, Marktstraße 3, Technologiezentrum

Odgovorno uredništvo: Bunyai Štefan, Bosits Martina, Imre Manuela, Kulovits Marina, Marlovits Heidi, Marlovits Michael, Omischl Martin, Sagmeister-Koch Juliane, Schweiger Peter, Tallian Dominik, Varga Marten, Zsifkovits Silvia

Lektorica: Zrinka Reiter-Kinda, **Koordinatorica:** Vukman-Artner Karin

Ilustracije: Gabriel Jasmine - **Layout i slog:** Bunyai Štefan

Opoč minimulti digital: <https://minimulti.bildungsserver.com/>

Poštanski ured ishadjanja: 7000 Željezno, **Tiskara:** Wograndl Druck, 7210 Matrštof

Izjava polag Zakona o mediji: „moj novi minimulti“ je časopis za školare/školarice u Gradišću.

Erklärung gemäß Mediengesetz: „moj novi minimulti“ ist eine Zeitschrift für SchülerInnen im Burgenland, verfasst in kroatischer Sprache. Gefördert vom **Bundeskanzleramt** aus Mitteln der Volksgruppenförderung.

minimulti
digital

